

Cuprins

Cuvânt înainte	15
Abrevieri	19

PARTEA I

OCIETATEA ȘI STATUL	21
----------------------------------	-----------

1. DOCTRINA CONTRACTULUI SOCIAL..... **21** |

a. Actualitatea temei.....	21
b. Unele considerente privind filosofia și doctrina contractului social la Thomas Hobbes	23
b.1. Originea societății și a statului	23
b.2. Aspecte critice privind filosofia socială a lui Hobbes.....	29
c. John Locke – precursor al liberalismului și constituționalismului contemporan.....	31
c.1. Experiența, unica sursă a cunoștințelor noastre.....	31
c.2. Libertatea, legitimitatea consensului și supremația dreptului	36
d. Omul, societatea și statul în gândirea filosofică și politică a lui Jean Jacques Rousseau.....	40
d.1. Repere biografice	40
d.2. Bazele gândirii filosofice: ființă și aparență.....	43
d.3. Libertate naturală și libertate socială.....	50
e. Promotori ai liberalismului și doctrinei contractului social în România. Istrate Miclescu și Ion I.C. Brătianu.....	53
e.1. Cultură și personalități culturale în spațiul românesc.....	53
e.2. Istrate Miclescu și contribuția acestuia la dezvoltarea constituționalismului în România.....	55
e.3. Constituția din 1923 în contextul operei politice și juridice a lui Ion I.C. Brătianu.....	59

2. RELAȚIA OMULUI CU STATUL ȘI INDIVIDUALISMUL DEMOCRATIC CONTEMPORAN ..... **67** |

9.d. Miturile societății contemporane și ordinea juridică. Moartea statului de drept.....	69
--	-----------

3. NORMATIVISMUL JURIDIC CONTEMPORAN	82
a. Determinism și norme sociale.....	82
b. Normativismul juridic	83
c. Specificul normelor constituționale și al Legii fundamentale	91
d. Conținutul normativ al Constituției	98
e. Concluzii.....	103
PARTEA A II-A	105
DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE CONSTITUȚIONALE ALE	
OMULUI.....	105
1. Constituții și constituționalism	105
a. Constituția, așezământ politic și juridic fundamental al unui stat.....	105
b. Conținutul normativ al constituției	120
c. Principiul supremației Constituției	133
d. Conținutul normativ al actualei Constituții a României	141
2. DREPTURILE, LIBERTĂȚILE ȘI ÎNDATORIRILE	
FUNDAMENTALE – ASPECTE GENERALE.....	145
a. Puterea de stat și democrația.....	145
b. Drepturile și îndatoririle fundamentale. Noțiune și natură juridică.....	151
c. Evoluția drepturilor și libertăților fundamentale	154
d. Corelația dintre reglementările interne și cele internaționale privind	
drepturile fundamentale ale omului și cetățeanului	159
e. Rolul judecătorului național în aplicarea Convenției europene a	
drepturilor omului	161
f. Raportul dintre dreptul Uniunii Europene și normele constituționale.	
Drepturile și libertățile fundamentate.....	165
3. PRINCIPIILE DREPTULUI.....	177
a. Scurte considerații despre principii în știință și filosofie	177
b. Aspecte de doctrină privind principiile dreptului.....	179
c. Dimensiunea filosofică și constituțională a principiilor dreptului.....	188

4. PRINCIPIILE CONSTITUȚIONALE APLICABILE DREPTURILOR, LIBERTĂȚILOR ȘI ÎNDATORIRILOR

FUNDAMENTALE	193
a. Universalitatea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale.....	193
b. Neretroactivitatea legii	195
c. Egalitatea în drepturi a cetățenilor	196
c.1. Conținut juridic.....	196
c.2. Principiul egalității – un caz particular al proporționalității.....	198
c.3. „Echilibrul echitabil” – semnificații constituționale	199
c.4. Interferența dintre principiile proporționalității și egalității în jurisprudența Curții Constituționale	207
c.5. Așezarea justă a sarcinilor fiscale, un aspect particular al principiului egalității	212
c.6. Examen de jurisprudență a Curții Constituționale a României privind așezarea justă a sarcinilor fiscale	215
c.7. Interferența dintre principiile proporționalității și nondiscriminării în jurisprudența CEDO	217
d. Protecția cetățenilor români în străinătate	223
e. Protecția generală a cetățenilor străini și apatrizi	224
f. Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat	225

5. PRINCIPIUL PROPORȚIONALITĂȚII, PUTEREA DE STAT ȘI DREPTURILE OMULUI.....

.....	227
a. Considerații generale despre proporționalitate ca principiu al dreptului	227
b. Concepții filosofice și juridice care implică principiul proporționalității.....	229
c. Bazele teoretice ale proporționalității reflectate în doctrina juridică română.....	238
d. Principiul proporționalității în dispoziții normative din Constituția României	246
e. Principiul proporționalității, criteriu de delimitare a puterii discreționare de excesul de putere	258
f. Limite, restrângeri și derogări privind exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale.....	267
g. Restrângerea exercițiului unor drepturi și principiul proporționalității	271

- h. Aspecte din jurisprudența Curții Constituționale privind limitele, condițiile și restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți fundamentale 283
- i. Neconstituționalitatea restrângerii exercițiului unor drepturi pe durata existenței stării de urgență și a stării de alertă. Exces de putere 291

6. DOCUMENTE JURIDICE INTERNAȚIONALE CARE REGLEMENTEAZĂ DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE

- FUNDAMENTALE ALE OMULUI 299**
- a. Documente juridice adoptate în cadrul Organizației Națiunilor Unite 299
- b. Documente juridice adoptate în cadrul Consiliului Europei 305
- c. Documente juridice adoptate în cadrul Uniunii Europene 314

7. DREPTURI ȘI LIBERTĂȚI CONSTITUȚIONALE ALE

- OMULUI 320**

A. Inviolabilitățile 320

- a. Dreptul la viață, dreptul la integritatea fizică, dreptul la integritatea psihică 320
- b. Libertatea individuală 322
- c. Dreptul la apărare 324
- d. Dreptul la libera circulație 325
- e. Dreptul la ocrotirea vieții intime, familiale și private 326
- f. Dreptul persoanei de a dispune de ea însăși 326
- g. Inviolabilitatea domiciliului 327

B. Drepturile și libertățile social-economice și culturale 327

- a. Dreptul la învățătură 327
- b. Accesul la cultură 329
- c. Dreptul la ocrotirea sănătății 329
- d. Dreptul la un mediu înconjurător sănătos 330
- e. Dreptul la muncă și protecție socială 331
- f. Dreptul la grevă 333
- g. Dreptul la proprietate privată 334
- h. Libertatea economică 335
- i. Dreptul la moștenire 336
- j. Dreptul la un nivel de trai decent 336
- k. Dreptul de a avea o familie 336

l. Dreptul copiilor și tinerilor la protecție și asistență socială	336
m. De la familia ortodoxă la parteneriatul civil occidental.....	337
I. Argument	337
II. Familia tradițională ortodoxă.....	340
III. Aspecte juridice privind nelegalitatea căsătoriilor între homosexuali și a parteneriatelor civile	344
IV. Unele concluzii	353
n. Dreptul persoanelor cu handicap la protecție socială.....	355
C. Drepturile exclusiv politice.....	355
a. Dreptul de vot	355
b. Dreptul de a fi ales	357
c. Dreptul de a alege și dreptul de a fi ales în Parlamentul European	358
D. Drepturile și libertățile social-politice	359
a. Libertatea conștiinței	359
b. Libertatea de exprimare	367
c. Dreptul la informație	382
d. Libertatea întrunirilor	382
e. Dreptul la asociere.....	383
f. Secretul corespondenței.....	384
E. Drepturi garanții	385
a. Dreptul de petiționare.....	385
b. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică	386
8. Aspecte din jurisprudența Curții Constituționale a României privind protecția unor drepturi și libertăți fundamentale	387
a. Considerații preliminare	387
b. Accesul liber la justiție.....	389
c. Libertatea individuală.....	398
d. Dreptul la apărare.....	404
e. Libertatea de circulație	410
f. Dreptul la viață intimă, familială și privată.....	413
g. Secretul corespondenței	417
h. Libertatea de conștiință	419
i. Libertatea de exprimare	421
j. Dreptul la vot și dreptul de a fi ales	425
l. Libertatea întrunirilor	429

k. Dreptul de asociere.....	429
m. Dreptul la grevă.....	432
n. Dreptul de proprietate	434

9. Aspecte din jurisprudența CEDO privind restrângerea

exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale.....	441
a. Precizări prealabile	441
b. Dreptul la viață.....	442
c. Dreptul de a nu fi supus torturii și altor tratamente sau pedepse inumane sau degradante.....	444
d. Dreptul la libertatea și siguranța persoanei	445
e. Dreptul la un proces echitabil	446
f. Dreptul la respectarea vieții private și familiale	448
g. Libertatea gândirii, conștiinței și religiei	453
h. Libertatea de exprimare	457
i. Libertatea de asociere și întrunire pașnică.....	464
j. Dreptul la alegeri libere și corecte, organizate la intervale de timp rezonabile	466
k. Dreptul la educație	469
l. Libertatea de circulație.....	470
m. Dreptul de proprietate	471
n. Derogările.....	477

10. Drepturile și libertățile fundamentale ale omului în epoca

postmodernismului, a transumanismului și a inteligenței artificiale	479
a. Ce este postmodernismul?	479
b. Ideologia inteligenței artificiale	484
c. Contradicția dintre consacrarea juridică a drepturilor omului și restrângerea abuzivă a acestora	486
d. Reglementarea drepturilor și libertăților omului în contextul inteligenței artificiale	491

Bibliografie generală.....	511
-----------------------------------	------------